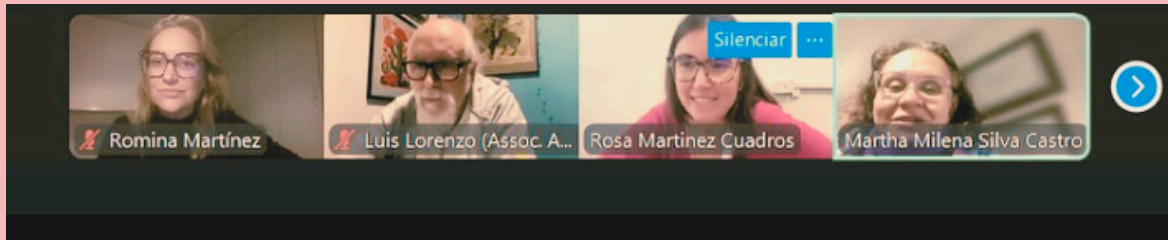

MEMORIA ANUAL 2025

**ANTROPOLOGÍA
Y RELIGIÓN**
DEBATES ACTUALES
SOBRE ESPIRITUALIDAD,
SALUD Y ALTERIDADES

Coordinadoras
Rosa Martínez-Cuadros
Romina Martínez Algueró

CURSO ONLINE

4 de noviembre -
16 de diciembre 2025

Martes de 19:00h a 20:30h
(CET/UTC+1)

Organiza: Associació Antropologies

Con el apoyo: Diputació Barcelona Ajuntament de Barcelona

¡Bienvenidxs!

RESUM DEL 2025

Al llarg del 2025, s'han desenvolupat dos grans eixos d'actuació:

- Eix formatiu: de caràcter més teòric, centrat en temes clau de reflexió antropològica.
- Eix divulgatiu: de caràcter més pràctic, dinàmic i divulgatiu, concebut com a complementari al primer eix.

Aquests eixos contemplent les activitats descrites en les properes pàgines.

Algunes activitats han format part de projectes que han estat cofinançats per la Fundación Pluralismo y Convivencia, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona.

VOLS SABER MÉS DEL QUE FEM? O T'INTERESSA ORGANITZAR ALGUNA ACTIVITAT AMB NOSALTRES?

**Ens pots escriure a:
associacioantropologies@gmail.com**

EIX FORMATIU

CURS ANTROPOLOGIA I RELIGIÓ NOVEMBRE - DESEMBRE 2025

**ANTROPOLOGÍA
Y RELIGIÓN**

DEBATES ACTUALES
SOBRE ESPIRITUALIDAD,
SALUD Y ALTERIDADES

Coordinadoras
Rosa Martínez-Cuadros
Romina Martínez Algueró

CURSO ONLINE

4 de noviembre -
16 de diciembre 2025

Martes de 19:00h a 20:30h
(CET/UTC+1)

Organiza:

Associació Antropologies

Con el apoyo:
 Diputació Barcelona
 Ajuntament de Barcelona

ANTROPOLOGÍA Y RELIGIÓN CURSO ONLINE

Este curso divulgativo explora los enfoques y metodologías para el estudio de la religión desde una perspectiva antropológica. Analizaremos la diversidad religiosa, el secularismo europeo, la revitalización de rituales históricos y la mercantilización de la religiosidad en la postmodernidad. Este enfoque teórico nos permitirá examinar cómo las prácticas religiosas se relacionan con sistemas sociales, económicos y políticos, proporcionando una comprensión crítica de su papel en distintas culturas.

Tipo de sesiones: 7 sesiones online de 1 h 30 min todos los martes.

Personas destinatarias: Público en general con interés en la antropología y disciplinas afines. No se requieren conocimientos previos de antropología.

Profesoras: Romina Martínez Algueró (Dra. Antropología), Rosa Martínez-Cuadros (Dra. Sociología), Martha Milena Silva Castro (Dra. Farmacia y antropóloga), Gabriela Irrázabal (Dra. Ciencias sociales), Luis Lorenzo (Dr. Antropología).

Coordinado por: Rosa Martínez-Cuadros y Romina Martínez Algueró.

Este curso forma parte del proyecto "El coneixement antropològic davant la diversitat religiosa: una perspectiva intercultural, antiracista i feminista" i "Una mirada antropològica a la educació intercultural"

INSCRIPCIONES:
<https://bit.ly/cursantroporelig25>

• Se facilitarán lecturas complementarias.
• Las fechas, ponentes y obras pueden ser modificadas por necesidades de la organización.

EIX FORMATIU

CURS ANTROPOLOGIA I RELIGIÓ NOVEMBRE - DESEMBRE 2025

ANTROPOLOGÍA Y RELIGIÓN
CURSO ONLINE

4 de noviembre
Miradas antropológicas

11 de noviembre
Salud y alteridades desde la antropología

18 de noviembre
Religión, ritos y simbología

25 de noviembre
Religión y salud en diálogo

2 de diciembre
Creencias y corporalidad

9 de diciembre
Diversidad religiosa, ciencia y género

16 de diciembre
Religiones en movimiento: sincretismos y memorias

Sesiones online

INSCRIPCIONES:
<https://bit.ly/cursantroporelig25>

PRECIOS:
Cuota general: 50€
Precio reducido (estudiantes, en paro, jubiladas): 20€
La asistencia da lugar a un certificado

En aquest curs divulgatiu vam explorar els enfocaments i les metodologies per a l'estudi de la religió des d'una perspectiva antropològica. Vam analitzar la diversitat religiosa, el secularisme europeu, la revitalització de rituals històrics i la mercantilització de la religiositat en la postmodernitat. Aquest enfocament teòric ens va permetre examinar com les pràctiques religioses es relacionaven amb sistemes socials, econòmics i polítics, proporcionant una comprensió crítica del seu paper en diferents cultures.

El curs va consistir en 7 sessions virtuals d'una hora i mitja cadascuna. I va estar destinat a públic general amb interès en l'antropologia i disciplines afins. No es requereixen coneixements previs d'antropologia.

Van participar diferents professores:

Romina Martínez Algueró (Dra. Antropología), Rosa Martínez-Cuadros (Dra. Sociología), Martha Milena Silva Castro (Dra. Farmacia y antropóloga), Gabriela Irrázabal (Dra. Ciencias sociales), Luis Lorenzo (Dr. Antropología).

Coordinat per: Romina Martinez-Algueró i Rosa Martinez-Cuadros

EIX DIVULGATIU

CONVERSATORI: RACISMO Y DISCURSOS DE ODI ANTE LA DIVERSIDAD RELIGIOSA 8 DE MAIG DE 2025

En aquest conversatori vam reflexionar sobre com operen el racisme i els discursos d'odi en contextos de creixent diversitat religiosa, així com les formes en què les persones creients viuen i resisteixen aquestes violències en el seu dia a dia. A través dels relats en primera persona de persones amb diferents creences, vam abordar els estigmes i prejudicis que pesaven sobre religions percebudes en la nostra societat com a minoritàries o alienes, i com aquests s'entrecruen amb altres eixos com l'origen ètnic, el gènere o la classe social. També vam conversar sobre les tensions existents entre àmbits institucionals laics, moviments antiracistes i comunitats religioses. Ens va interessar parlar sobre com es construeixen els límits del que era visible i acceptable a l'espai públic, i quin lloc hi ocupava allò religiós i allò espiritual en les lluites per la justícia social.

Moderat per: Zouhair El Hairan

CONVERSATORIO
**Racismo y discursos de odio
ante la diversidad religiosa**
8 de mayo de 2025 a las 19:00h
Actividad virtual con inscripción previa:
<https://bit.ly/conversatorio8mayo25>

Intervienen:
Hafsah Shabbir
Gagandeep Singh
Jelen Amador

Modera: **Zouhair El Hairan**

Asociación Antropologías
Fundación Pluralismo y Convivencia
Diputació Barcelona
Ajuntament de Barcelona

CONVERSATORIO Creencias en salud intercultural El caso de la diáspora Mapuche

Lunes, 12 de mayo de 2025 a las 19h CET

Actividad virtual con inscripción previa:
<https://bit.ly/CreenciasSaludIntercultural>

Intervienen:

Lafken Painemilla
Leuliñ Chavez
Viviana Huaiquilaf
Elizabeth Pilquil Lizama

Invitadas especiales:

Ximena Lagos Morales
Valeria Posada Villada

Modera: **Martha Milena Silva Castro**
(Asociación Antropologías)

Organiza:

Con el apoyo:

CONVERSATORI: CREENCIAS EN SALUD INTERCULTURAL 12 DE MAIG DE 2025

Des dels anys noranta, l'Organització Panamericana de la Salut (OPS) ha desenvolupat la iniciativa de salut dels pobles indígenes, a través de la qual ha intentat donar un lloc a un enfocament intercultural de la salut. Es basa en els principis d'atenció integral, autodeterminació dels pobles, dret a la participació, revitalització cultural i reciprocitat en les relacions. No obstant això, el concepte de salut intercultural ha adquirit diferents significats, fet que n'ha dificultat una definició clara. A més, sovint acaba deixant de banda les creences de les persones per a les quals ha estat configurat.

En aquest conversatori vam reunir protagonistes d'aquest fenomen avui dia, per a qui el seu pas per Barcelona ha estat determinant en les seves trajectòries. En concret, ens ha interessat el cas de les dones maputxe per abordar realitats sobre com han configurat les seves creences en suposats sistemes de salut intercultural.

Moderat per: Martha Milena Silva Castro

ACTIVITAT INTERCONVICCIONAL GUIADA PER L'ASSOCIACIÓ ANTROPOLOGIES 21 SETEMBRE 2025

En aquesta edició hem realitzat l'activitat en col·laboració amb la Comunitat hindú Hare Krishna, Associació ISKCON Barcelona. El format ha pres forma a partir de la proposta d'ISKCON de dur a terme un taller de samoses. A partir d'aquí, vam dissenyar una presentació introductòria, en coordinació amb el lideratge de la comunitat, que connectava l'alimentació i la religió/religiositat com a emblemes culturals que ajuden a abordar conceptes com creences i cohesió, simbolisme i codis culturals, ritualitat, nutrició, salut, prevenció i celebració, així com costums i tradicions (hospitalitat, generositat, compassió). Una proposta que interpel·lava el pluralisme, on l'alimentació i la religiositat es presenten com a mirall de realitats i de relacions personals i comunitàries, així com eines pràctiques per generar espais de convivència en l'ecosistema urbà de Barcelona.

Activitat organitzada en el marc del programa de La Nit de les Religions, en col·laboració amb AUDIR.

Realitzada per: Luis Lorenzo i Lázarus Stefanou

CONVERSTORI ESPAIS DE FE I FEMINISMES 9 D'OCTUBRE 2025

En aquest conversatori vam reflexionar sobre els punts de trobada i de conflicte entre els feminismes i els espais de fe, a partir de les experiències de dones joves amb diverses conviccions religioses. A través dels seus relats, vam explorar com els llocs de culte, com a espais fonamentals de formació espiritual i trobada comunitària, poden servir de plataforma per a les lluites feministes, així com els desafiaments que afronten les dones dins d'aquestes institucions.

També es va debatre el paper de la fe i la diversitat religiosa en els espais feministes seculars, analitzant les oportunitats i tensions que emergeixen en la intersecció d'ambdues perspectives.

La conversa va oferir un espai per repensar com les experiències religioses i espirituals poden coexistir, resignificar-se i contribuir a l'avenç dels drets de les dones en contextos feministes.

Moderat per: Romina Martinez

CONVERSATORI: MIRANT DES DE L'ANTROPOLOGIA: LA SANACIÓ DE LA MEMÒRIA A TRAVÉS DE LA FOTOGRAFIA 6 DE NOVEMBRE 2025

En aquest conversatori vam voler dialogar sobre com es guareix la memòria a través de la fotografia. Vam buscar generar una conversa entre artistes, antropòlegs i professionals de la salut sobre la restitució simbòlica necessària per sanar i reparar. Aquesta restitució simbòlica, mitjançant l'ús d'imatges fotogràfiques, s'ha estat emprant per reparar el dany infligit a persones o col·lectius. En donen testimoni comunitats que han necessitat reconfigurar els seus discursos, atendre les víctimes, assimilar la memòria i establir la veritat enmig del conflicte social o armat.

Aquest diàleg es va voler portar a terme entre veus de Llatinoamèrica, Espanya i els Països Baixos per comprendre com la fotografia s'ha convertit en una eina de curació del que s'ha perdut, del que està absent o del que ha estat aniquilat, i que requereix una reparació simbòlica per a les comunitats implicades.

Activitat organitzada en el marc de la 10a edició de la Setmana de l'Antropologia

RUTA ANTROPOLÒGICA "MORT, IMATGE I CIUTAT" 17 DE NOVEMBRE 2025

Aquesta ruta al Cementiri de Montjuïc a Barcelona busca mostrar les relacions entre la mort i l'ús de la imatge, la memòria i les creences (o la seva absència) dins del seu context social. La ruta va ser un espai de reflexió sobre el patrimoni de la ciutat i la seva contextualització social. A més, vam aprofitar aquest espai per sensibilitzar sobre la importància i la jerarquia dels discursos que influeixen en la percepció del patrimoni urbà entorn del fet funerari. També vam fomentar la divulgació de conceptes acadèmics que afavoreixen una comprensió inclusiva i multidisciplinària de l'objecte de la ruta.

Realitzada per:
Luis Lorenzo y Lázaro Stefanou

RUTA ANTROPOLÒGICA "BARCELONA, CIUTAT DE NEGRERS?" 14 DE MAIG I 6 DE JUNY 2025

Sota la contractació del Council of International Studies Abroad per a dos grups d'estudiants de la Universitat de Boulder, CO, EUA (CU Boulder ICL i HC). Vam adequar ambdues sessions als requeriments previs que ens van plantejar el professorat i el personal del programa, per tal d'ajustar els continguts als interessos diferenciats dels dos grups.

Realitzades per: Verónica Morante, Luis Lorenzo i Lázaro Stefanou

PUBLICACIÓ DE LA GUIA

“MÁS ALLÁ DEL PREJUICIO: DIVERSIDAD RELIGIOSA Y RETOS DE CONVIVENCIA”

Aquesta guia sorgeix del projecte ANTROPORELIG, impulsat per l'Associació Antropologies, amb la voluntat d'apropar una mirada antropològica crítica a la diversitat religiosa. Parteix de la idea que la religió és una pràctica viscuda i la posa en relació amb aspectes clau de la vida social — com el gènere, la salut o el racisme— per contribuir a una convivència més inclusiva

A partir de les experiències de les activitats realitzades en el projecte, exposem els **reptes**, els **desafiaments** i les **tensions** identificats, que poden ser útils per dur a terme accions similars. Aquesta guia s'adreça a **professionals de l'àmbit públic, educatiu, cultural i comunitari** que busquen eines per abordar la diversitat religiosa des d'una mirada crítica, respectuosa i transformadora

EXPERIENCIAS: VOCES

“Aquí yo no sentí que tuviera que justificarme todo el rato, que es lo que pasa a veces en otros espacios, que tengo que justificar por qué creo o por qué no creo o por qué me importa esto.”

“En la universidad si hablas de religión te miran como raro, como si estuvieras en una secta o algo.”

“A mí lo que me pasa con el feminismo es que siento que hay como un muro si dices que crees en algo. O sea, puedes hablar de todo, de tu cuerpo, de tu historia, de tu violencia, pero si dices que tienes fe parece que ya no eres tan feminista.”

“Muchas veces cuando alguien te dice 'esto no es laico' en realidad te está diciendo 'esto no me gusta.’”

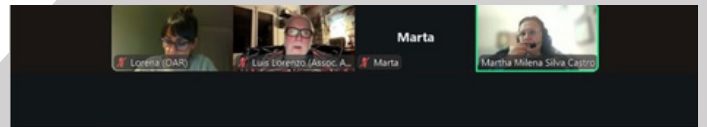
“Para mí la espiritualidad es también una forma de resistencia, de estar en el mundo, de cuidarse y cuidar.”

“Los espacios de culto están invisibles, o sea, hasta que molestan, ¿no? Cuando hay una mezquita o un templo que molesta, entonces aparece, pero antes no lo vemos.”

Per a més informació sobre les estratègies, els reptes i els desafiaments identificats en el projecte, es pot consultar la [GUIA DIVULGATIVA](#) del projecte

GALERIA

Religió, Simbolismo, Antropología

Luis Lorenzo PhD - Ethnographic Cultural Research, Barcelona
 Associació Antropologies

Organiza: **A:**
 Con el apoyo: **Diputació de Barcelona** **Generalitat de Catalunya**

Medicina, Racionalidad y Experiencia

Research and Teaching Interests

Medical, psychological, and psychiatric anthropology: primary research on various mental health issues in rural, urban and Asian traditional studies of subjectivity, individuality, embodiment, healing, and historical memory.

Prof. Good's medical, psychological and psychiatric anthropology. Prof. Good has been carrying out research on studies of subjectivity, culture and mental illness in Indonesia since 1976 - on studies of psychosis and the development of mental health services in Yogyakarta, Java and on her work on the development of health care in rural Indonesia. He has conducted and led studies of early experiences of psychosis in Indonesia, as well as comparative projects to explore psychosis in Indonesia, China, Hong Kong and the US. Prof. Good, Prof. Mary McElvaney Good and Anne Cooper collaborated with the International Programme for Migration (IPM) on studying levels of substance use in villages in high conflict districts of Aceh, and on developing mental health services, using mental health outreach teams, for 20 high conflict villages in Aceh. This has been supported by grants aimed at improving public mental health care in Aceh and Yogyakarta, and has recently been supported by the Harvard Global Center for Global Health Delivery to build new models of mental health care in Yogyakarta. Prof. Good is also Co-Director of 20-year Nigeria International Centre for training program, combined with his own work building mental health services in Shanghai and Beijing, which supports the development of capacity for using research to improve mental health care in China.

Prof. Good's broader anthropological interest is in the evolution of political culture and social structure in Indonesia. He continues to investigate and compare of psychiatric disorders, including the development of health care, in ethnographic studies settings.

Byron Good
 Professor of Medical Anthropology
 Department of Global Health and Social Medicine, Harvard Medical School

Good, Byron J. *Medicine, rationalidad y experiencia. Una perspectiva antropológica*
 Barcelona: Edicions Bellaterra, 2003, 375 pp.

Versión original: *Medicine, Rationality and Experience. An Anthropological Perspective*
 Lewis Henry Morgan Lectures. Cambridge: Cambridge University Press, 1994, 342 pp.

Angel Martínez Henao